

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta . . . . . 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celeletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

== V upravištvo: ==
Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . 13 -
za trikrat . . . . . 10 -
za več ko trikrat . . . . . 9 -

V reklamnih noticah stane enostolpna garmendvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izven tistih nedelj in praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6. ==
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. ==
Upraviškega telefona št. 188. ==

Današnja številka obsega 4 strani.

Sodobna Nemčija.

(Izvirni dopis iz Nemčije.)
Pri razvoju moderne Nemčije vsiljuje se nam v prvi vrsti eden občutek: občutek strmenja nad ogromnim razvojem nje sile. Na početku 19. stoletja ni o Nemčiji kot veselih ne duha ne sluha. Sveta rimska država je razvalina, koja spričo vseobčega apatizma razpada. Ni Nemčije. So samo nemški knezi, ostro od sebe oddeljeni, medseboj ljubosumni, brineč se samo za svoje malenkostne dinastične interese, pripravljeni k vsem nizkostim in verolomstvom, kojih se ne branijo v interesu svoje dragocene suverenitete; knezi so nesposobni podrediti svoje egoistične cilje dobrobiti nacionalizma, ne plašijo se niti izdajstva na lastnih krajanih, ako jim kaže iz tega dobiček. Narod je needin in malomočen, vse politično življenje je odmrlo. Povsod vlada monarhistični absolutizem, često i tiranski despotizem, kojega podaniki prenašajo s suženjsko vdanostjo. Ne prebivalcem mest, ne seljakom, ne obrtnikom se ne dovoljuje udeležitve pri javnih zadevah, potrpežljivo prenašajo pedantsko tlačenje države in nje birokratov. Gospodarsko življenje naroda je omejeno in revno, prebivalstvo redko, kapital malenkosten, industrije skoro nobene.
Da se uide tej bedi, ostaja samo ena pot: pot misli in umetnosti. Duševna elita se jej posveti z izredno oduševljenostjo. A v tej razkosani, z vojnami in vpadi napol uničeni Nemčiji vzevete literarna in filozofična kultura, koja je najkrajše slava naroda. Nemčija je smatrana od te dobe za klasično deželo idealizma in sna. Vlada li Anglija na morju, Francija na suhem, je Nemčija »das Reich der Lüfte«, in v tej državi vlada z neobičajnim leskom.
Tu nastane presenetljiva prikazen: v tem zakasnelem, pozemskih imetij neimaajočem in snivaajočem narodu razvije se duh podjetnosti. Nemčija se vrže v narodnogospodarski boj ter prekosi ne samo romanske narode, temveč ogrožuje tudi Anglijo v njenem industrijskem in trgovskem primatu. Pokaže se, da ta ponekod počasni in okorni narod nudi neobičajno ugodna tla kapitalistični kulturi. Nemec ni umetniški življenja, niti lahkoživec v smislu romanskem. Resen in močan, miščast in vesten delavec, kakoršen je, je oddavna navajen moralni in vojaški disciplini. In v tem narodu brez vabljalivosti in leska, ali solidnem in vztrajnem, vzraste silna volja k moči, trajna, metodična, sposobna korakati za ciljem z neutrudljivo vztrajnostjo. Nemec si ne želi moči iz osebnega poželjenja, niti v interesu materijelnih ugodnosti, koje prinaša moč: hoče je edinole zaradi nje same, zato ker je pravo merilo za vrednost človeka, stranke, naroda.
K podjetnosti je gnan na temelju gospodarske potrebe. Nemčija je neobičajno bogata na porodi. Od 25 milijonov duš leta 1816. je naraslo nje prebivalstvo do leta 1855. na 36 milijonov in do leta 1905. na 60 milijonov. To je važna stvar za razvoj kapitalizma. Letni prirastki prebivalstva nudijo Nemčiji one legije delavstva, koje za svoj razvoj potrebuje industrija. A v imetnih vrstah naroda se je duh podjetnosti razvil v nenavadni meri. Nemški oče ne pozna častihlepija, da bi svojlin otrokom preskrbel sigurno eksistenco s trdnimi rentami. Dá jim dobro vzgojo, oboroži jih za eksistenčno borbo ter jih prepusti samemu sebi. Zato mora mlad mož delati in vse svoje sile napolniti.
To hrepenenje po moči neprestano raste v vseh sferah nemškega življenja in ljudske činnosti. Izraža se pri po-

samezniku, pri političnih strankah, pri socialnih skupinah, v državi. Javlja se v krilu vesoljnega naroda v podobi imperializma in svetovne politike. Hočejo vojaško, pomorsko in diplomatično premoč, zahtevajo gospodarsko, industrijsko, trgovsko hegemonijo in vodstvo v znanstvu. Volja k moči dobiva v nemški duši premoč nad kulturnimi cilji, ki so zatlačeni v pozadje. Negovanje umetnosti menjuje svojo tvornost: ni smatrano za namen sam ob sebi, ampak kot stimulans za življenje. Tembolj pa se vzdiga kult sile. Kult Nemčije velja razumni in premišljeni sili, koja si pridobiva veljavnost s svojo lastno izdatnostjo, zato ker ni samo neizogibno, ampak tudi koristno, razumno in normalno, da gre sila pred slabostjo. Nemčija se ponižno klanja pred silo, koja je sodobna i pravica, ker je izraz resnične premoči.
Pri tem je hrepenenje po moči pri Nemcih kar možno urejeno. Svobodna tekma, koja zapaljuje vojno vseh proti vsem ter tako individualni egoizem kar najbolj stopnjuje, zapira v sebi živeli anarhistički.
Boj za politično nadvlado je med nemškimi državami dolgo trajal ter bil oster. Ali čim je odločila sila, protivnosti so se v kratkem času poravnale in zavist je prestala. A mesto da bi svoje sile absorbovala v neplodnih preteklih, se je Nemčija kmalu iznašla v svoji novi hiši ter vse sile spojila k gospodarskim in političnim svetovnim bojem. Ravnotako je boj med političnimi strankami vrlo rezek in traja neprestano dalje; ali skoro nikdar ni vodil k nevarnim homatijam. Razredni boj je menda ostrejši kakor klerski drugi, nima pa revolucionarske barve; tudi najneizprosnejši neprijatelji kapitalistične države, nemški socialni demokrati, se vedno bolj približujejo revizionizmu. Obrtna in trgovska konkurenca je silno ostra, a individualna podvzetnost vrlo smela in trajna. Ali Nemčija, zemlja kartelov in velikih zvez podjetnikov, je tudi dežela, ki je največ pripomogla k temu, da se je organizovala produkcija, obmejila konkurenca ter da so se odvrgle in oslabile krize.
V celoti je individualno hrepenenje v Nemčiji vrlo silno ali ne vede k anarhističnemu individualizmu. To nam osvetli nemški karakter. Nemec občuti manje kot drugi narodi potrebo popolnega razvoja svoje osebnosti. Rad se obmejuje na gotovi specializem, kojemu se vda popolnoma. Posveti del svoje osebnosti, zadovolji se s tem, da je del celote, specialist, koji to ali ono delo proizvede z odlično popolnostjo, ne brineč se za to, kaj leži izven njegove ozko ogrančene stroke. Iz tega izvoka se tudi rad pridružuje in podrejuje. Postaje član nekterega izmed mnogih društev, ki so v Nemčiji tako gosta in mnogobrojna kakor nikjer na svetu, dežela klasične »Vereinsmairerei« in vidi se rad kakor člen velikega organizma. Je srečen, ako pripoji svojo usodo h kakemu velikemu podjetju ter se mu docela posveti. Skratka ima instinkt za disciplino. Zna se pokoravati, pa tudi poveljevati; zna dane ukaze natančno izpeljati ter v sferi njemu odkazani izkaže tudi iniciativo. Tako nudi Nemčija znamenite ljudske nastroje k ustanovitvi obrovskih organizacij vseh vrst, koje privaja kapitalistički gospodarski zistem: finančna podjetja, industrijska, trgovska, sindikate, kartele. Celo v umetnosti skuša stvarjati sintetična dela, glasbene drame, stilizovane uredbe stanovanj. Ta duh družabnosti in podrejenosti je Nemcu prirojen. Ni se mu treba premagovati, ko se podvrže disciplini. Je specialist iz naklonjenosti, ni mu žal, da leži mnogo stvari izven njegovega obzorja. Obmejuje se na svojo stroko s ponosno radostjo, koja

ni brez vesele ironije napram diletantu, ki se osmeli govoriti o vsem možnem ter se peča tako z najvišjimi političnimi vprašanji kot s problemom vere, umetnosti in morale. V svoji »popolnosti« instinktivno prezira vse improvizirane talente in »univerzalne talente« ter se drži devize: ne prestopiti meje, koje si je postavil. Ali z drugimi besedami: ne občuti hrepenenja po vednosti, zanj končuje svet na mejah njegove specialitete.
Instinkt podrejanja, vseobče razširjeni smisel za predpostavljene, osvetljuje tudi v celoti konzervativnost ljudstva. Individualno mišljenje je v Nemčiji neobičajno smelo; ne izogiba se nobenemu problemu in proučuje vse s popolno neodvisnostjo. Ali v praksi se ekstremne rešitve boji! V politiki skuša združiti princip avtoritete s principom demokratičnim. Despotičnega absolutizma bi ne pripustila, vzdržuje pa dobrovoljno češčenje k monarhiji. Nemška demokracija noče biti samojedina vladarica nad osodo naroda; rada si deli vladu z najvišjim vodjo, kojega ne voli, ampak je dan po tradiciji.
Nadalje se dozdeva, da se Nemčija po vplivu smisla za red in disciplino nenaglo povznema k solidarističnemu pojmovanju življenja, koje s prosto tekmo dopolnjuje in popravlja. V tem oziru zasluži menda največ občudovanja. Razvoj političnih strank, delavskih sindikatov in podjetniških zvez, mogočen razvitek zavarovalništva pokazuje stalen napredek ideje solidarnosti. Namesto vseobče konkurence, vojne vseh proti vsem, nastopa polagoma zavest o potrebi solidarnega hrepenenja po moči.
Občutek solidarnosti pri Nemcih v sedanjih dobi je skoro docela nacionalen. Nemec se čuti z vseni Nemci več in več solidarnega. Proti drugim narodom stoji na stališču svobodne konkurence. Elementarna sila današnjega nemškega nacionalizma tvori v tem oziru čuden kontrast h kozmopolitizmu pred sto leti. Pangermanski imperializem, ki je tako silen in bojevit, ki tako trdno upa v svojo silo in svojo zvezdo, se tako energičnega pokazuje v svojih podjetjih, ki je tako bedeč in tako lahko alarmuje ter grozi, ki tako mrzko odvrača mirovno gibanje, je drugim narodom gotovo vzor in — opomin. Pomenja, da doba konkurence danes še ni končala, ne za posameznika, ne za narod in da narod svojo silo v vsakem slučaju mora ohraniti intaktno.
Upati pa je, da Nemčija v tem bojevitom stanju ne vztraja večno. Narod, ki je v svojem nacionalnem razvoju zapopadel potrebo konkurence in asocijacije in solidarnosti, se bo morda iz stališča nacionalne solidarnosti povznesel tudi k evropski in človeški solidarnosti. So simptomi, da je ta razvoj že započel v mnogih strokah, posebno v gospodarskih in socialnih, pa tudi v znanstvenih in umetniških. In ako prej ali slej ta doba napoči, ki si jo želimo vsi, potem ne bomo več videli v Nemčiji ono pošast, kot kakoršno si jo mnogi predstavljajo danes, ampak le mnogo in dobrodošlo sosede.

Posojilo v gosposki zbornici.

Gosposka zbornica je odobrila v svoji večerajšnji seji v drugem in v tretjem branju predlogo o najetju posojila. Sejo je otvoril predsednik knez Windischgrätz ob pol 4. uri popoldne. Ob ljubo napravi novoimenovani gosposkozbornični član dr. Leopold Link. Knez Windischgrätz se spominja rajnega gosposkozborničnega člana barona Helferta, nakar izroče predlog rajnega Helferta v obrambo zgodovinskih in umetniških spomenikov Zičlanski komisiji.

Baron Niebauer poroča nato o posojilu, ki je posledica bosenske aneksijske. Gosposka zbornica je vedno skrbela za koristi monarhije in armado, Upa, da dovoli posojilo.
Baron Skene obžaluje, ker se vedno dovoljuje izdatki, za katere ni pokritja. Ugovarja demokratizovanju finančne uprave. Prosi za varstvo kapitala in posesti.
Dr. Baernreither obžaluje, ker ob kritičnem času niso zborovale delegacije, zato tudi ni bilo mogoče sodelovati pri važnem vprašanju bosenske ustave. Deficita niso povzročili zgolj vojaški izdatki. Povzročilo ga je marveč državno gospodarstvo zadnjih let. Deželne finance pokriti finančno ni mogoče. Dežele morajo preosnovati upravo, ker so se navadile, da delajo dolgove, češ saj jih bo pokrila država.
Baron Plener izjavi, da je predloga potrebna. Obžaluje, ker se je povišalo posojilo za 38,000.000 kron, ki bi se bili lahko prihranili. Priporoča skrajno varčnost, ker ne smemo pozabiti, da so mogoči zelo nevarni zunanji zapletljaji. Ko še govori Goes, govori
Bilinski,
ki pravi, da se bo morala poslaniška zbornica pečati z davčno reformo. Deficita ne odstranimo z varčevanjem. **Potrebni so novi davki. O saniranju deželnih financ se ne more nič več govoriti, odkar se je splošno odklonil davke na pivo.** Vlada se zamore omejiti na to, ker potrebuje država velike davke zase, da prepusti deželam del gotovih davkov, osobito užitinskih davkov. Glede na Skenejeve opazke o demokratiziranju finančne uprave pravi, da hoče demokratizirati le državne kredite. Z Rotšildovo skupino ima sicer dobre izkušnje, pridobila si je zaslugue za državo, a umestno je, da pri oddaji posojila sodeluje srednji in kmečki stan, kakor tudi večje in manjše dunajske in nedunajske banke. Upa in je prepričan, da se posojila udeleži tudi Rotšildova skupina, ki se bo primerno vpoštevala, a v formi ne bo delal razlik med večjimi in manjšimi bankami.
Predlogo so po Bilinskijevem govoru odobrili. Seja se je zaključila ob tričetrt na 7. uro zvečer.

AVSTRO-OGRSKA.

Dunajske občinske volitve.

Na Dunaj gleda vsa Avstrija in hočeš, nočeš, moraš tudi Mažari. Zdaj imajo na Dunaju občinske volitve. Dne 25. t. m. so se v petih okrajih udarili in sicer v III. razredu. Šlo se je za sedem občinskih mandatov. Zmagali so z vsemi svojimi sedmimi kandidati krščanski socialci. Izvoljen je tudi trgovinski minister dr. Weiskirchner. V Ottakringu so podlegli socialni demokrati, ki so dobili 1250, medtem ko so dobili krščanski socialci 2300 glasov.

Khuen upa na večino.

Grof Khuen je izjavil, da so vladni člani popolnoma složni in da je tudi v vladni stranki vse v redu. Gotovo je, da dobi vlada pri volitvah večino, samo vprašanje nastane, kako močna da bo. Volitve bodo razpisane sredi majnika, prične se pa začetkom junija. Cesar pride sredi majnika v Budimpešti, kjer ostane nekaj tednov, a ne veruje, da bo bival vladar ob času volitev na Ogrskem.

Majsko napredovanje v armadi.

Znani stotnik avditor Kunz postane major avditor. Letošnje majsko napredovanje v armadi je ugodno. Imenovanih je pet podmaršalov, 19 generalnih majorjev, 31 polkovnikov. Dozdaj so morali čakati stotniki, da so postali majorji, 13 do 13 in pol leta, zdaj se je značala čakalua doba na 12 in pol leta.

INOZEMSTVO.

Italijanski kralj in kraljica v Ceñaju in Carigradu.

Belgrajska »Politika« poroča, da obiščeta italijanski kralj in kraljica Cetinje ob jubilejnih slavnostih črnogorskemu Nikolaju na čast. Obiskati nameravata tudi Carigrad.

Ruski anarhisti

so umorili in oropali v suchumskem okrožju pri Baknu kneza Aleksandra Bebutova.

Povodnji v Srbiji. — Princ Jurij bolan.

Kralj Peter je zopet daroval 6000 frankov prebivalstvu, ki je trpelo škodo po povodnjih. Ob povodnjih je utonilo zelo veliko oseb. — Znani princ Jurij bo bival menda samo nekaj časa ob pravoslavni Veliki noči v Belgradu. Jurij izgleda zelo slabo, obledel mu je obraz in močno izhujšal. Toži tudi, da ga boli želodec in da ima želodčni krč. Princ je postal zelo resen. Sodijo, da ostane v Belgradu.

Odlikovan bolgarski car.

Bolgarskemu carju Ferdinandu je izročil zofijski avstro-ogrski poslanik baron Giskra sliko cesarja Franca Jožefa.

Turške vstaje.

Medtem ko koketirajo celo velesile z ustavno Turčijo in jo smatra časopisje stoletne njene sovražnice Rusije že sebi enakovredno, pa v tej moderni Turčiji ni veliko boljše, kakor je bilo pod Abdul Hamidovo staroturško vladjo. Sicer gradi Turčija dreadnoughte pred nami, njen proračun je že brez deficita, ampak v Turčiji ni mirno. Grozno divja tista albanska vstaja, o kateri so že Turki ne vemo kolikokrat poročali, da so Albance že popolnoma porazili. A ne samo v Albaniji, tudi v »srečni« Arabiji se Arabci ne klanjajo po mladoturških omlajenemu polumesecu. Sultan je bolan. To so vse stvari, ki mladoturke zelo skrbje. Zlasti albanski oreh je trd. Sicer pošiljajo na Albance velikanske armade, a svet le zna, da se Albanci, hraber, svobodoljuben rod, ne vženejo z moko kunjjo. Mladoturška poročila o albanski vstaji sama priznavajo, da se mladoturkom ne godi kdosi gavedi kako dobro. Kako šele v resnici izgleda v pobunjenih albanskih čereh, si lahko predstavljamo. O albanski vstaji so došla danes sledeča poročila:

Bitka na cesti Verizovič-Prizren.

V prištinskem sandžaku se je borilo 23. t. m. zjutraj 10.000 Albancev z osmimi turškimi bataljoni. Turki poročajo, da so potisnili Albance nazaj in da so imeli Albanci velikanske izgube, medtem ko so izgubili Turki le tri mrtve in 11 ranjencev.

Turki izgubili tri bataljone.

Iz Skoplja se poroča, da so poizkusili ponoči 24. t. m. Albanci prodreti v Prištino, a da so jih vrgle turške čete nazaj. A značilno je, da ravno to poročilo tudi pove, da so Albanci prerezali brzojavne žice. Albanci so ugonobili na cesti iz Verizoviča v Peč tri turške bataljone. V Verizoviču se je čulo 25. t. m. zjutraj močno gromenje topov in streljanje iz pušk.

Kako so razpostavljeni uporni Albanci.

Zdaj priznavajo celo solunska mladoturška poročila, da je zanje položaj v Gornji Albaniji neugoden. Albancev je 31.000. Na Požaronih stoji 3000, pri Drenici 2000, pri Lipljanih 4000, pri Bernatu in Rakovcu 5000, pri Podgoru 3000, pri Labu 60000, pri Ljumi 6000 in pri Ferizoviču 2000 dobro oboroženih albanskih vstajev. Mladoturki so odposlali proti Albancem nadaljnjih 12 bataljonov in 4 baterije, tako da zdaj razpolagajo proti Albancem z 52 bataljoni in s 16 baterijami. Pod orožje so pozvani solunski rezervniki. Torgut Šefket paša je zamudil zasesti Kačanik, ki ga je zasedlo 3000 Albancev, ki ovirajo reden promet vlakov in so edino dopustili, da je smela voziti lokomotiva s poštnim vlakom. Ostali vlak so poslali nazaj v Skoplje in razorožili 20 vojakov spremeljalcev.

Albansko posvetovanje. — Albanci napadli pošto.

Vstaši so se zbrali v Djakovi pri Peči in zahtevali pomiloščenje Albancev rodu Morava. Pobunjeni Albanci so ustavili v Kilasu pošto in razorožili osem vojakov in enega orožnika.

Vstaja v Arabiji.

Iz Džemena se poroča, da so se udarili v sandžaku Tac turški vojaki z arabskimi vstaši, ki so izgubili 98 mrtvih in 20 ranjencev. O lastnih izgubah mladoturki previdno molče.

Zrakoplov »Zeppelin II.« ponesrečil.

Limburg, 26. aprila. V teku večerajšnjega dopoldneva so napolnjevali zrakoplov »Zeppelin II.« s plinom. Vojaško tehniško moštvo je popravljalo na zrakoplovu razne poškodbe. Dve stotnji mož je držalo vrvi zrakoplova, vendar pa niso mogli preprečiti, da bi se zrakoplov ne majal in tupaťam je plaval kak vojak, ki je držal vrvi, več metrov visoko v zraku. Nastal pa je hud veter in kljub velikemu trudu se ni posrečilo zasidrati zrakoplov. Naenkrat pa je močan vetrovni sunek dvignil z vso silo zrakoplov v zrak in ga iztrgal iz rok vojakov. Posamezni vojaki, ki jih je zrakoplov potegnil s seboj, so izpustili vrvi, samo da so rešili svoje življenje. Zrakoplov, ki je bil brez vsakega vodstva, se je zaletel pri Webersburgu v bližini Weilburga v neko skalo in se popolnoma razbil. To se je zgodilo okoli pol 2. ure popoldne. Škoda je precejšnja. Komaj malo prej popravljene vijake je popolnoma razbit. Ogradnje je predrl zrakoplovov ovoj in je iz njega vihal vodik. Zrakoplov visi v drevesih, ki rastejo na Webersbergu. Moštvo podčastniške šole in ognjegasci so zrakoplov zasidrati. Iz Limburga se je na mesto nesreče odpeljal poseben vlak s pomožnim moštvom. Po mnenju strokovnjakov bi se mogel zrakoplov še cele dneve vzdržati v zraku, ako bi ga zagibal veter v skalovje. Ko se je zrakoplov iztrgal vojakom iz rok, ni bil nihče ranjen. Tudi na mestu, kjer je padel na zemljo, se ni zgodila nobena druga nesreča.

Dnevne novice.

† Osrednji izvrševalni odbor V. L. S. bo imel sejo v petek dne 29. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v I. nadstropju »Katoliške tiskarne« v Ljubljani.

† Deželna naklada na pivo. Sklep kranjskega deželnega zbora, s katerim se zviša naklada na pivo na 4 K od hektolitra, je dobil najvišje potrjenje in stopi takoj v veljavo.

† C. kr. deželni zdravstveni svet. Za triletno dobo je ministrstvo za notranje zadeve zopet imenovalo dosedanje člane: Dr. Bocka, dr. Šlajmbergerja, dr. Schusterja in dr. Valenta pl. Marchthurm. Deželni odbor je imenoval mesto umrlega dr. Bleiweisa deželnega poslanca dr. Ivana Zajca, kot zastopnik deželnega odbora ostane v deželnem zdravstvenem svetu tudi dr. De Franceschi.

† Kam je prišla absolutna narodnost? »Edinost« je v svojem odgovoru »Slovincu« radi slovenskih napisov vrgla v blato vso svojo radikalno narodnost in postavila koristolovstvo kot bojno zastavo svojih ljudi! To si je vredno zapomniti, kadar bo »Edinost« pozabila zopet na »hladno računanje« in se ne bo dala več voditi po »treznem razumu«, ampak po »čustvih«, katera je zamorila popolnoma v odgovoru glede laških napisov! Mi nikakor nismo nasprotni tržaškim slovenskim trgovcem, da se ne širokoustijo z narodnostjo po zgledu »Edinosti«, katere narodnost je okrog olta, na sredi je pa nič ni, mi le svetujemo »Edinosti«, naj pusti naše zavode, ki so vse kaj drugače narodni, kot pa oni, ki stoje pod zaščito »Edinosti«, pri miru! Tudi pristašem S. L. S. v Trstu, katerih število se kljub trepetu »Edinosti« vedno dviga, ne bomo niti trohico pustili očitati od tržaških Edinjašev, katerih glavni stebri: učitelji, kljub absolutno narodni vzgoji po »Edinosti«, pišejo še vedno laške pobotnice o prejeti plači! Toda, mi se učiteljem, ki zavzemajo v Edinjaški politiki sicer eno prvih mest, ne čudimo toliko, da se jim trese roka, ko bi imeli pisati slovenske pobotnice, saj je nam znana obsodba Edinjaške gospode iz ust vplivnega moža! Ta obsodba javnosti še ni bila znana, zato jo podajemo danes. Bilo je pred časom, ko je prišel prof. Matko Mandić navskriž s političnim društvom »Edinost«, katerega predsedstvo je takrat tudi pustil. Bile so tedaj tudi volitve v tržaški deželni zbor. Prof. Mandiću je bila tedaj ponudena kandidatura proti kandidatu političnega društva »Edinost«. Odgovoril je pa tedaj sedanji državni poslanec Mandić gospodom, ki so mu ponudili kandidato, te preznačilne besede: »Čutim se počaščenega s tem, da se je ponudila meni kandidatura; to mi je tudi v zadoščenje za nehvaležnost, kajti jaz sem izkusil, kaj je nehvaležnost (to mu je namreč izkazalo politično društvo »Edinost«), vendar kandidature ne morem sprejeti, ker nočem, da bi se ob mojem imenu razbila sloga, katero sem vedno propagiral. Tudi bi ne mogel v tržaškem deželnem zboru sedeti z drugimi slovenskimi to-

variši (Edinjaši op. dop.), Ker obljubil sem, da bom, naj bo v tem ali onem zastopu, ako bom izvoljen vanj, govoril samo slovensko ali hrvaško, ker pa poznam druge slov. poslance, vem, da se tega ne bodo upali storiti!« — Na vprašanje nekega gospoda, zakaj se ne bi tudi drugi upali, je poslanec Mandić odgovoril: »Zato, ker se boje za svoje klijentele!« Mi se za danes ne bavimo dalje s tem, ampak prepustimo »Edinosti«, da ona izpregovori tudi nekaj besed o tem!

† Referat o deželnem gledališču vodi odslej v kranjskem deželnem odboru deželni odbornik g. prof. Evgen Jarc.

† Avstrijski kongres za skrb za zanemarjeno mladino se bo vršil letos konec maja v Ljubljani. Deželni odbor da zborovalcem v ta namen na razpolago deželnozbornsko dvorano.

† Živinoreja. Koncem junija in začetkom julija priredi kranjski deželni odbor poučno potovanje za živinorejce po Švici. Revnejši udeležniki dobe v ta namen podpore. — Razpisujeta se pri deželnem odboru dve mesti travniških mojstrov. — Deželni odbor nakupi 52 plemenskih bikov, ki se razdele sledeče: Za kamniški politični okraj živinorejski zadrugi 10 bikov, mlekarni na Krtini 1 bik, živinorejski zadrugi v Cerkljah 2 bika, živinorejski zadrugi v Predosljah 2 bika, v Sodražici 2 bika, v Št. Rupertu 4, mlekarni v Št. Lovrencu 1, živinorejski zadrugi na Brezovici 2, v Logatcu 2, v Trnovem 2, v Ribnici 3; dalje pride po en plemenski bik v Hrastje pri Kranju (županstvo), Stara Oselica (Ign. Tavčar), Gorenja vas (Drobnič), Breže (Fr. Zidar), Sv. Križ pri Svibnem (županstvo), Velika Dolina (Jos. Kalin), Češnjica, lit. okraj (Rus), Zagorica pri Št. Vidu (Jan. Zurec), Črni vrh nad Polhovim Gradcem (županstvo), Bevke (Iv. Smuk), Gumnišče pri Šmarji (Jan. Petrič), Žiri (županstvo), Mirna peč (Jož. Košak), Šmihel-Stopiče (županstvo), na Grm, Predtrg (županstvo), Grosuplje (Fr. Košak), Višnjagora (posojilnica). — Kakor običajno, plača deželni odbor živinorejskim zadržugam polovico nakupne cene in potne stroške enemu odposlancu zadruge, županstvu in zasebnikom, ki se zavežejo plemenjaka držati po predpisih, pa eno tretjino nakupne cene. Krave se sedaj zaradi previsokih cen ne nakupijo, pač pa prihodnjič.

† V zdravstveni zastop zagorski je od deželnega odbora imenovan dosedanj načelnik Anton Mrva, posestnik na Vačah.

† Slovensko katoliško akademsko društvo »Danica« na Dunaju ima v četrtek, dne 28. aprila 1910, svoj I. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 2. poročilo odborovo, 3. poročilo klubov, 4. sprejem novih članov, 5. služajnosti. Lokal: I. »Leithner«. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

† Izvoljen je za župana v Karpeli pri Bjelovaru poslanec hrvatske seljačke stranke Vinko Lovreković.

† Uboj v Ločni pri Novem mestu. O tem se nam še poroča: V nedeljo, dne 24. t. m., je šel po sedmi uri zvečer 19letni posestnikov sin Josip Medved iz Ločne pri Novem mestu k par sekund oddaljenemu sosedu Kosu, ki ima vino-toč pod vejico. Tu sta bila tudi Alojzij Lukšič (Janežič) in njegov sorodnik Fink, zidarja iz Drske pri Novem mestu. Medved je ostal v vinotoču slabe pol ure, nato je odšel, ne da bi prišlo med fanti do kakega prepira. Za njim je stopila domača hči in je spregovorila z njim na mostovžu nekaj besedi. Kar naenkrat pride za njim tudi Alojzij Lukšič, mu pravi, da naj počaka, stopi k njemu ter mu zasadi nož v levo stegno. Prerezal mu je srčno žilo do vodnice in v nekaj minutah je bil Medved mrtev vsled izgube krvi. Pršina, mizar v Ločni, pravi, da se je Lukšič napram njemu glede Medveda zagrozil: »Jaz ne bom nič govoril, ampak bom kar svoje storil.« Lukšič in Fink kakor tudi njihovi bratje so na zelo slabem glasu. Znano je o njih, da iščejo povsod prepira, da prav nič ne varčujejo s suvanjem z nožem in da so bili že večkrat kaznovani. Medved pa je znan kot miroljuben in delaven fant in je bil svoji materi pri obdelovanju velikega posestva v najboljšo pomoč. To je zopet žalostna posledica takozvanih osmic, kjer se mnogokrat zgode stvari, ki bi se sicer ne zgodile. Danes popoldne pa smo dobili iz Novega mesta naslednjo brzojavko: **Ubižalec Lukšič se je danes ob 11. uri dopoldne v zaporu obesil.**

† Smrtina kosa. V Godoviču je umrl g. Jakob Senčar, bivši orožniški postajevodja; v Železnikih je pa umrl trgovec g. Josip Demšar.

† Za župana v Karlovcu je izvoljen dr. Božo Vinković.

† Stavko čevljarskih pomočnikov imajo v Beljaku že osem dni. Pomočniki zahtevajo, naj jim mojstri plačajo za par moških čevljev 4 K 40 vin. in za par ženskih čevljev 3 K 60 vin.

† Brata je ubil. Iz Mitrovice na Hrvaškem se poroča, da je bil 31. marca obsojen pred porotnim sodiščem 25letni Teodor Nović na pet let ječe, ker je ubil svojega brata. Zadržni starešina — njegov oče in on sta namreč pila v neki krčmi in sta prišla pozno domov. Teodoru je rekla snaha Soka, da drugič ne bo čakala čez 12. uro opoldne s kosilom. To pa je Teodora tako ujezilo, da je skočil proti snahi in jo hotel udariti. Sokin mož, Svetozar, ki je to videl, je pograbil za nož ter zabode Teodora med rebra. Ranil ga je le lahko. Teodor pa je kakor besen napadel brata ter ga sunil s tako močjo z jedilnimi vilicami v prsa, naravnost v srce, da je Svetozar čez tri ure umrl. Teodor se je pred sodiščem zagovarjal s popolno pijanostjo.

† Umrli je, kakor poročajo iz Trsta, v dobi 70 let gospa Uršula Cink, mati gg. kaplana pri sv. Vincencu Andreja, sodnika Petra v Voloskem in sodnijskega kancelista Josipa. Ugledni rodbini naše sožalje!

† Zloraba cerkvenega imetja. Hrvatski listi pišejo, da bo grof Khuen-Hedervary razpustil odbor grško-vzhodnega cerkvenega zbora v Karlovcih, ker je ministerialni svetnik Paja Jovanović pri tozadevni preiskavi dožgal nepravilnosti in zlorabo cerkvenega premoženja. Odbor je tačas v rokah radikalnih Srbov.

† Radi članka »Khuen se vrača« je državno pravdnništvo v Sarajevu tožilo odgovornega urednika »Hrvatskega Dnevnika« na podlagi § 142. kaz. z.; pri razpravi 21. t. m. je bil urednik popolnoma oproščen.

† Bosansko uradništvo in volitve. Razumljivo je, da se za glasove uradništva potezajo vse stranke v Bosni; kakor se kaže, bo precej glasov dobila katoliška stranka (dr. Stadlerjeva), s katero bodo najbrže glasovali tudi židje.

† Tatvina v uspenski katedrali. S starinske Marijine slike v uspenski katedrali v Kremu je bil ukraden briljantni nakit in druge dragocenosti v vrednosti enega milijona. Sedaj je policija tatu že našla ter so se dobile nazaj tudi vse ukradene dragocenosti.

† Po 20 do 40 km oddaljena volišča bodo imeli mnogi volivci v bodoči bosanski sabor. Ker je večina krajev brez železnice, bodo morali vestni volivci zgubiti tri dni za volitev: dva dni hoje in dan volitve. Res, velika žrtev za ubogega kmeta.

† Proti ustanovitvi hrvaške evangeljske škofije se je izrekel ban Tomašić, češ, da večina evangeličarjev, ki živé na Hrvaškem, simpatuje z Mažari in bi z ustanovitvijo hrvaške evangeljske škofije nastal spor z njimi. Zato je črtal letnih 20.000 kron, ki jih je v gornjo svrhu odredil baron Rauch.

† Deset oseb zastrupljenih z mlekom. Iz Dubrovnika se poroča, da je bilo v Gružu deset oseb železničarskih rodbin, ki stanujejo v železniški hiši, zastrupljenih z mlekom. Vsled hitre zdravniške pomoči ne bo smrtnih žrtev; sodišče je uvedlo preiskavo.

† Rokovnjači. Zadnji čas se je v tržaški okolici dogodilo vse polno vlovov in tatvin, večinoma v vilah. V teku pol leta se je pri različnih orožniških kostajah javilo nič manj kot 80 tatvin. Pred enim mesecem se je posrečilo ujeti enega tatu, po imenu Štefan Leban iz Tolmina. Obsojen je bil na dva meseca poostrene ječe. Iz jeze in maščevanja pa je tudi povedal imena svojih sokrivcev. Orožništvo je izvedlo več hišnih preiskav, in sicer v prvi vrsti pri nekem gotovem Lovru Musina v Trebiču, kjer so našli za cel voz ukradenih stvari. Ravnotako so našli tudi mnogo ukradenih stvari pri Lukatu Kralju v Padriču. Nič manjši uspeh ni bil tudi pri hišni preiskavi pri nekem Macarolu v Gropadi. Vrednost zaplenjenih stvari znaša okoli 3000 K.

† Pokopali so v nedeljo bivšega knjigovodjo pri trdkci I. C. Juvančič g. Fr. Humerja.

† Slovenec umrl v Ameriki. V Readingu, Pa., je umrl rojak Mihael Muc v starosti 20 let. Doma je bil iz vasi Krivolavica, fara Podzemelj na Kranjskem, kjer zapušča stariše in pet bratov. V Ameriki žalujeta za njim sestra in brat v Steeltonu, Pa.

† Zgradba kapnice v Radleku pri Cerknici je oddana Fr. Trojerju, zidar-skemu mojstru.

† Smrti jo je rešil. Deželna vlada je priznala postavno nagrado 52 K 50 h rudarju Jožetu Lampetu v Idriji, ki je rešil Ivano Ipavec iz Idrije pred utopljenjem.

— **Hrvaško pevsko društvo »Zora«** v Karlovcu bo dne 14. in 15. avgusta praznovalo svojo 50letnico.

Predsednik bosenskega deželnege zbora. Iz Sarajeva se poroča, da je vest »Agramer Tagblatt«, da bo imenovan bivši predsednik hrvaškega sabora, V. Gjorgjević, za predsednika bosensko-hercegovega deželnege zbora, povzročila mnogo ogorčenja med Hrvati in velikim delom Srbov. V političnih krogih ne smatrajo vesti za popolnoma resne.

1600 prošelj za izselitev. Iz Sarajeva se poroča, da je bilo vloženih pri deželni vladi 1600 prošelj mohamedancev za dovolitev potnih listov v svrhu izseljenja na Turško.

— **Sprejem vojaških veterinarskih akademikov.** V c. pr. živinozdravniško visoko šolo na Dunaju sprejmejo začetkom šolskega leta 1910/11 20 aspirantov in 10 aspirantov na kraljevo ogrsko veterinarsko visoko šolo v Budimpešti kot vojaške veterinarske akademike. Prosilci so morejo obvezati na 4letno aktivno vojaško zdravniško službovanje v c. kr. armadi. Med študijami imajo na račun armadnega proračuna skupno stanovanje, hrano, obleko in orožje. Plačati jim ni treba kolegnine in tudi ne tako za izkušnje in ne za diplome. Omogočeno jim je, da brez vsakih svojih ali svojcev materialnih žrtv dokončajo študije in da dosežejo v vojaški službi šaržo štabnega (višjega) živinozdravnika. (VIII. oz. VII. činovni razred.)

— **Učitelj skočil pod vlak.** Pri Graciovacu na progi Caprag—Karlovac je skočil mladi učitelj Milan Rašić iz Bačuge pod vlak, ki ga je takoj usmrtil. Rašić se je vračal iz Zagreba od zdravnika, ki mu je rekel, da ima jetiko. To ga je tako potrla, da je izvršil samoumor.

— **Razveljavljena je pasja kontumacija** za občine Polom, Stara Loka in Malgem v kočevskem okraju.

Nova obrtna šola v Splitu. Naučno ministrstvo je nakazalo dalmatinskemu namestništvu 116.000 K za stavbo nove trgovske in obrtne šole v Splitu.

Za povzdigo prašičjereje. Cene svinjskega mesa so dosegle višino, kot še nikdar doslej, vendar pa imajo mesarji precej truda, da se preskrbe z zadostno množino mesa. Poraba svinjskega mesa je ogromno narasla in če tudi se trudijo kmetovalci vseh dežel v Avstriji, da povečujejo in množe svinjake, vendar ne morejo zadostiti zahtevam. Tudi na Ogrskem spoznavajo plodonosnost prašičjereje v polni meri. Poljedelski minister grof A. Serenji je namreč poslal skoro na vse komunalne oblasti in kmetijska društva sledeči razglas: »Na velikih svetovnih trgih se zelo povprašuje po svinjskem mesu, ki ima zelo visoke cene, katere tudi bržkone ne bodo padle v bližnji bodočnosti. Zeleti bi le bilo, da bi se tozadevno bolj povzdignilo kmetijstvo ter preskrbovalo svinjskega mesa, kolikor je le mogoče. Zaradi tega se je ministrstvo odločilo, da plača tretjino kupne cene za gojenje prašičjereje določenih mrjascev. Dalje se je tudi pooblastilo kmet. nadzornike, da morejo izposlovati letno državno podporo 50 K za one male občine, v katerih je le malo plemenskih svinj in je vzdrževanje mrjascev predrago.« Istočasno prosi tudi minister oblasti in društva, naj store kolikor je mogoče za povzdigo prašičjereje.

Zobčasto železnico na Sljeme pri Zagrebu namerava speljati nek zagrebski podjetnik. Kasneje bi se zgradila železniška proga še naprej do Stubice. Isti podjetnik prične graditi v kratkem tudi progno Zabok-Stubica (na zagorski železnici).

Skrivnostno polizkušeno zastrupljenje.

Danes se še nikakor ne dá trditi, če bo imela preiskava v skrivnostnem slučaju polizkušene zastrupljenja gospe Hammerlitzove, bodisi v subjektivnem, bodisi v objektivnem oziru uspeh v smislu končnega smotra vsakega kazenskega postopanja. Od merodajne strani pa smo toliko izvedeli, da je doslej predmetna preiskava vsaj ta uspeh, da je vsled poziva na občinstvo, da naj sodeluje pri preiskavi, prišlo sodišče že danes do takih dokazov, ki bi se bili sicer gotovo pogubili, ali pa bi bili postali nerabni, ali ki bi vsaj ne imeli takšne moči, kakoršno ima n. pr. pričevanje, ki se opira na nedavne dogodke, ki so pričam še v živem spominu, a bi se bile gotovo pozneje le temno spominjale na vse dogoke, ako bi jih ne bila javnost spomnila na gotove okolnosti. Pri tem pripomnimo, da apelacija na sodelovanje javnosti pri kriminalističnih slučajih seveda včasih dá sodišču zelo veliko dela, kakor ga je

tudi brez dvojbe dala v zagonetnem Hammerlitzovem slučaju, a moderna kriminalistika po celem svetu danes sodeluje z javnostjo in se ne kesa. Seveda so tudi kriminalisti, ki ne reflektujejo na javnost, a zato tudi ostane veliko zagonetnih slučajev nerešenih.

Polizvedbe

v zadevi skrivnostne afere Hammerlitz se jako intenzivno vrše tako v Ljubljani, kakor tudi v Trstu in Logatcu. Podrobnosti seveda niso za javnost.

Senzacija

vzbuja skrivnostni poizkušeni zločin ne samo v Ljubljani, marveč tudi po celi Notranjski. Razumno, saj je Hammerlitzova rodbina zelo dobro znana po Notranjskem in po vsih krajih, kjer je služboval gospod Hammerlitz, ki je užival povsod, kjer je služboval v finančni straži, splošne simpatije kot ljubezniv mož, ki je bil zaradi svoje družabnosti povsod priljubljen. Poročali smo že, da so bile v Hammerlitzovi rodbini neke razprtije in je stvar takrat prišla tudi v časopise. Franc Hladnik, sin Hammerlitzove gospe, je n. pr. objavil v nekem ljubljanskem dnevniku sledeče v inseratnem delu: »Preklic. Naznanjam, da moja mati Marija Hammerlitz, prej vdova Hladnik, ni več z menoj v trgovski zvezi in nima več pravice sprejemati zame denarja, ker njej izročena denarja ne pripoznam za plačilo in sploh ne prevzamem zanj nikakih obveznosti. V Trstu, dne 2. sušca 1909. Franc Hladnik, trgovec in podjetnik.«

Zanimalo bo tudi, da je ovadil vso stvar državnemu pravdnistvu dr. Levičnik. Državno pravdnistvo je takoj ukazalo poizvedbe in zasledovanje proti neznanemu storilcu, oziroma storilecu. Kakor znano, se lahko zločini naznanijo, oziroma ovadijo državnemu pravdnistvu, sodišču ali policiji, oziroma orožništvu. Oblast, ki sprejme ovadbo, zadevo potem tudi nadalje preiskuje, dokler ne postane zrela za smislu kazenskega postopanja.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“.

Po svetu.

Največje delo Pija X. Tujcem, ki pridejo v Benetke, vzbudi pozornost velika hiša v bližini mostu Rialto, na kateri bronasta plošča z napisom: Ecce summum opus Papae. Po slovensko: Glej, največje papeževo delo. Pomen tega napisa se razume, ako se ve, da je poslopje last katoliško-konservativnega lista »Difesa« v Benetkah, ki ga je ustanovil papež Pij X.

Jeziki, ki se največ govorijo. Mnenje, da se v občevarstvu poslužuje največ ljudi angleščine, ni pravo in je na podlagi natančnih raziskovanj to tudi dokazano. Največ ljudi na svetu govori kitajsko, ker se tega jezika poslužuje nič manj kot 330 milijonov ljudi. Za kitajskim je v prvi vrsti indijski jezik, ki ga govori 263 milijonov, potem šele pride angleščina, ki jo rabi 116 milijonov ljudi.

Socialno-demokratsko vzorno gospodarstvo. Socialno-demokratska strokovna društva rapidno nazadujejo, kar je brezdvomno razvidno iz računskih zaključkov posameznih organizacij. Ze v prejšnjem letu se je opazilo, da pada v socialno-demokratskih strokovnih društvih število članov, a letos je brezdvomno padlo še veliko bolj. To je veselo znamenje, ki dokazuje, da se je začelo delavstvo bolj zavedati in spoznavati svoje rdeče voditelje. Četudi pripisujejo socialni demokraciji stalno propadanje števila članov industrijski krizi, vendar je to le prazno domnevanje. In če bi bila kriza kriva temu nazadovanju, bi kljub temu stari člani gotovo ne opustili svojih, z vplačanim denarjem pridobljenih pravic v organizaciji. Propadanje števila članov v socialno-demokratskih društvih ne povzroča kriza v industriji, pač pa kriza v socialno-demokratskih strokovnih zvezah. To pa tudi ni čudno z ozirom na to, kako gospodarijo socialni demokratje z delavskimi denarji. Pred kratkim je priobčila avstrijska zveza kovinskih delavcev na Dunaju svoj računski zaključek, v katerem je razvidno, da je končala zveza leto 1909. z deficitom 44.200 K 31 v., kljub temu, da je bilo leta 1908. 168.000 K preostanka in da je leta 1908. neko zvezno skupno zborovanje požrlo 51.000 K. Prispevkov članov je bilo leta 1909. za 185.236 K 89 vinarjev manj kot prejšnje leto. Podpore brezposelnim se je izplačalo za 50.000 delavcev 444.762 K. Plače so znašale 148.700 K. Čudno razmerje! Te podpore so se zvišale za 20.000 K, a znižale so se potovalne podpore, ki so se vkni-

žile na račun prvih. Kakor je razvidno iz poročila, za 7537 K; torej se je dejansveno izplačalo podpor brezposelnim samo za 12.463 K več. Plače uradnikom so se zvišale za 19.445 K in niti diete se niso znižale. Na 50.000 delavcev pride, poleg na Dunaju v centrali vposlenega štaba uradnikov, 24 provincijalnih tajnikov, ki so v teku enega leta poleg svojih plač dobili samo diet 40.000 K. K temu pa se mora še prišteti od dunajske centrale v ta namen izdanih 22.828 K, kar je skupaj že impozantna vsota! Za vsakih 1600 članov je nastavljen takozvani »vodja«, z dobro plačo in precejšnjimi dijeta. Skupna vsota za vzdrževanje teh vodij znaša 212.572 kron 80 vin. na leto. Potem pa govoriti voditelji zveze, da je krivo nazadovanju zveze kriza v industriji. Propadanje socialno-demokratskih strokovnih društev je pripisovati pač tem velikim številkam, ki izkazujejo zelo veliko korupcije, a nič idealizma.

Londonsko mesto v številkah. Londonski mestni svet je izdal pred kratkim statistiko Londona v preteklem letu, ki močno ilustrira življenje v velikanskem mestu. Prebivalcev ima London nad sedem in pol milijona, med njimi 4339 mestnih uradnikov, 18 tisoč policistov, 46.608 vpokojencev in 148.000 vojakov. Volivnih upravičencev je samo 664.204. Mesto zavzema 443.419 akrov sveta (aker = 405 arov), na katerih je 991.383 hiš, cest 2151 angleških milj, 127 milj cestnih železnic, 700 milj omnibusnih prog in 15.848 akrov trgov in parkov. Izredne so prometne številke. Na teden privozi povprečno na londonske kolodvoze po 8071 vlakov. 365 milijonov ljudi prevozijo državne železnice na leto, poleg tega se vozi 374 milijonov na cestnih železnicah in 273 milijonov na omnibusih. Londonci odpošljejo na leto 923 milijonov pisem in 95.947.000 brzojav. V londonsko pristanišče se pripelje letno 22.531 ladij. — Skupna vrednost uvoza se ceni nad štiri milijarde.

Roparski napad na duhovnika. »Budapesti Hirap« poroča, da je bil duhovnik Miklos Mathe pri Marmaroszigetu žrtev svojega poklica. Ponoči je bil poklican k nekemu bolniku. Na potu ga je napadla maskirana roparska tolpa, kakih 15 moč. Duhovnik je bil ranjen, voznik pa ubit. Po končanem zločinu so pobegnili roparji brez sledu.

Od poroke skoro v smrt. Iz Kašove na Ogrskem se poroča, da je kmet Josip Kiss slavil s svati svojo poroko. Nevesti je postalo v hiši vroče in je odšla na dvorišče, kjer je hotela piti vodo iz vodnjaka, da bi se ohladila. Pri tem pa se je tako nespretno nagnila, da je padla v globoki vodnjak. Na njen krik so prihiti svati, ki so le z veliko težavo izvlekli nevesto iz vodnjaka. Ostala je sicer pri življenju, toda polna težkih ran in poškodb.

Duhovnik in zločinci. Pred kratkim je odločil župnik Lascianelli na neki italijanski cerkvi v ameriški državi Ohio, svojo službo, da bi proučeval življenje Italijanov v ameriških Združenih državah, zlasti pa zasledoval italijanske tajne zločinske družbe, v prvi vrsti takozvano »Črno roko«. Najti hoče pota in sredstva, da se iztrebi te zločinske družbe. Za svoje delo bo rabil okoli 4 leta. Za izvršitev svojega načrta je dobil dovoljenje od apostolskega delegata v Washingtonu in papeža.

Učenci zažgali šolo. V deški šoli v Libosicah na Češkem so učenci od učiteljev dobivali jako slabe rede. To je učenje tako razdražilo, da so se hoteli maščevati nad učitelji. Storili so to s tem, da so — zažgali šolo. Ognjegasci so le z največjim naporom preprečili, da šola ni zgorela do tal.

Dr. Krek v Zagrebu.

Da tudi hrvaško krščansko-socialno delavstvo pozna našega dr. Kreka, je pričalo navdušenje, s katerim ga je pozdravilo na glavnem občnem zboru H. K. R. S. — Dr. Krek se je v svojem govoru zahvalil za prisrčni pozdrav slovenskim udeležencem na shodu in povdarjal, da se vsak Slovenec čuti na Hrvaškem kakor v svoji pravi domovini. Hrvati in Slovenci smo eno in isto. Slovenci se veselimo vsega, kar more med Hrvati privedi do zmage demokratske ideje, kajti le v ljudstvu, v delavstvu je napredek naroda, in inteligenta, ki nima zveze z ljudstvom, je brez pomena. Zato tudi dr. Krek ne bo nikdar šel govoriti hrvaški buržoaziji, pa naj bodo njene ideje še tako sijajne. Raje sem zadnji med demokraciji, kakor pa prvi med buržoaziji. — Socializem je mednarodni radi enotne zakonodaje v varstvo delavstva, v zabrano konkurence, a posamezni človek to nikakor ne more biti, vsak mora ljubiti materin jezik in domovino. Hrvaško delavstvo

naj nadaljuje boj, da doseže v svoje varstvo vsaj tiste zakone, ki jih imamo v Avstriji. Mednarodnost socializma je nujna, toda za temelj mu ne more služiti materializem socialne demokracije, ki mu je človek le kup blata; na tem temelju se ne more nič trajnega zgraditi, to je načelo za živali, ampak socializem je mogoč edino le na krščanskem temelju. Na tem temelju se bori mo za pravice vseukupnega delavstva. Na Hrvaškem je pač težko kopati ledino, ker tu manjka proletariatu še političnih pravic, a poguma se ne sme izgubiti. Borite se za politične pravice pod geslom **splošne volivne pravice!** Kdor vam to dá, ta je za pravice naroda, ta je vse storil za narod, z vsakim drugim pa v kot, pa naj se vam še toliko vsiljuje. — Dr. Krekove besede so zadele v sredo delavskih src: kar ondi leži misli in želji, to je povedal dr. Krek. Listi poročajo, da ploskanje in vzklikanje ni hotelo potihnuti.

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. KRAPAC — ŠKOF V DJAKOVU.

Zagreb, 26. aprila. Uradne »Narodne Novine« priobčujejo danes imenovanje dr. Ivana Krapaca za škofa v Djakovu. Imenovanje je bilo izvršeno že 7. aprila in je bil torej »Slovenec« dobro poučen. Hrvaško-srbska koalicija je dementirala, da zakrije vsaj za nekaj časa svojo velikansko blamažo. Istočasno je pomožni škof senjski Roko Vučić imenovan za škofa v Senju.

BLAMAŽA BIENERTHOVE VEČINE.

Dunaj, 26. aprila. Današnja seja finančnega odseka, ki naj bi sklepala o vladnem finančnem načrtu, ni bila sklepčna. Bienerthova večina se je zopet odlikovala. Bienerth je lahko vesel take svoje večine in ponosen nanjo. K današnji seji finančnega odseka ni bilo skoro nobenega člana večine. Za jutri je zopet naznanjena seja finančnega odseka.

TURŠKI PORAZI V ALBANIJI.

Dunaj, 26. aprila. Preko Berlina prihajajo senzacionalna brzojavna poročila o velikem porazu turških čet v Albaniji. 8000 Albancev je napadlo turške čete, ki so brojele 15 batalijonov infanterije, nekoliko kavalerije, 10 topov in 8 strojnih pušk. V bližini Prelo Cernolievo je bilo desno turško krilo vrženo nazaj, središče turških čet se je z obupnim bojem hotelo priboriti skozi sovražne albanske čete prehod v Pri-zrend, a brezuspešno. Po krvavi bitki, ki je trajala 8 ur, so se Turki umaknili ter so bežali v Liplijano. Na obeh straneh so velike izgube. Ranjenci so prepe-ljani v Fericiovič. Istočasno so bile napadene turške čete v Prištini in Čakovici. 5000 Albancev je napadlo dva turška batalijona. Turške čete nimajo nobene zveze več s Skopljem, kjer je velika panika.

Carigrad, 26. aprila. Proti upornim Albancem pošlje vlada 40.000 vojakov. Rezervisti v okraju Smirna in Trape-cund so že mobilizirani, da odidejo v Albanijo.

SAMOUOM PETNAJSTLETNE DEKLICE.

Trst, 26. aprila. 15-letna šivilja Svetka Depangher v Trstu se je potepala celo noč okoli in jo je mati šele drugo jutro našla v neki kavarni. Ker jo je zmerjala, je mlada nadbudna deklica šla in se zastrupila. V bolniš-nici so ji izprali želodec, godi se ji pa jako slabo.

PRETEP ZARADI GOSPE.

Koper, 26. aprila. Tu so se na parniku »Vettor Pizani« potniki medseboj stekli zaradi neke gospe, katero je neki težak sunil, ona pa mu je rekla »Zarobljenec!« Napravili sta se dve stranki, drug na drugega so celo z revolverji streljali, nekega gospoda so težaki zdelali z nožem, topli so se pa tudi drugi. Kapitan je zavil nazaj v Koper in s signaliziral policijo, ki je prišla na krov in štiri osebe aretirala.

NEURJE V AMERIKI.

Čikago, 26. aprila. V Združenih državah ameriških divja silno neurje. Škoda je 30 milijonov dolarjev.

Ljubljanske novice.

Ij Znamenit shod za avstrijsko slovensko trgovino in obrt v Ljubljani. Slovensko narodnogospodarsko društvo na Dunaju priredi dne 14. in 16. avgusta t. l. v Ljubljani narodnogospodarski sestanek, na katerem se bodo podali referati: 1. o gospodarskih razmerah obrtnikov in trgovcev in o njihovi organizaciji, kakor tudi o poljedelski organizaciji v severni Avstriji, o gospodarskih razmerah obrtnikov in trgovcev na jugu Avstrije ter o polje-

delski organizaciji na jugu Avstrije in v Bosni in Hercegovini. Na tem shodu se bode osnovala »Državna zveza slovanskih obrtnikov v Avstriji« in »Državna zveza avstrijskih slovanskih trgovcev«.

Ij **Častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitla** je imenoval cesar profesorja na I. državni gimnaziji dr. Ivana Svetinca.

Ij **Zagonetka**. Ko je predvčerajšnjim ob 2. uri zjutraj opravljal stražnik po Cerkveni ulici svojo službo, pritečeta mimo njega dva vojaka 27. pešpolka. Stražnik je temu čudnemu teku takoj sledil. Zatekla sta se na kegljišče Grčarjeve gostilne. Ko pride tja tudi stražnik, je opazil čuden, nerazumljiv prizor. Na kegljišču je stala gruča Belgijcev, ki so stali kakor na straži in držali v rokah bodale. Ker stražnik v tej pozni uri ni nikakor mogel vedeti, kaj če to pomeniti, je ustrelil s samokresom v tla. In kakor vrabci so vojaki zbežali po strelu na vrt, od tam pa čez ograjo na ulico. Kaj so z bodali nameravali, se ne vé.

Ij **Gospod Arnošt Windischer** je včeraj zvečer ob sedmih nastopil, pač težkih korakov, vdrugič svojo trimesečno ježo izza usodepolnih septembarskih dogodkov ter ključ vsem prijateljem in znancem krepki Na zdar! in na svidenje 25. julija. Istočasno sta nastopila kazni tudi gg. Josip Bukovnik in Danilo Cerar ml.

Ij **Suknjič ukraden**. Pri zgradbi obrtne šole na Mirju je bil včeraj delavcu Antonu Dolesu ukraden 6 kron vreden suknjič. Ker je ravno takrat od tam pobegnil prisiljenec Anton Virant, se sumi, da je on suknjič ukradel.

Ij **Za kruhom**. Z južnega kolodvora se je včeraj odpeljalo v Ameriko 55 Macedoncev, 22 Slovencev, 10 Črnogorcev in okoli 100 Hrvatov.

Ij **Izgubljeno in najdeno**. Služkinja Ana Obrezova je izgubila srebrno žensko uro. — Delavec Avguštin Mrva je izgubil zavitek slikarskega orodja. — Gospa Katarina Koširjeva je izgubila bankovec za 10 K. — Dijaka Stanko Ponikvar in Leopold Derganc sta našla vsak srebrno uro z verižico.

Ij **Za »Rokodelski dom« v Ljubljani** so darovali gg.: Franc Zorec, svetnik trgovske in obrtne zbornice, 5 K; Valentin Pivk, cerkovnik pri sv. Petru, 2 K; in Franc Tesnar, prodajalec sadja, 2 K. Bog plačaj!

FRANCOSKE VOLITVE.

»Agence Havas« poroča, da je znanih 588 izidov volitev. Iz kolonij manjka še 8 poročil. Izvoljenih je 57 republikanov, 154 radikalcev in socialnih radikalcev, 10 neodvisnih socialistov, 28 združenih socialistov, 43 progresistov, 12 nacionalistov in 53 konservativcev. Ožjih volitev bo 231. Kakor je dognalo notranje ministrstvo, izgube reaktivarci 3, progresisti 1, radikalci in socialni radikalci 2; nacionalisti pridobijo 1, evri republikani 8, združeni socialisti 3 sedeže.

Štajerske novice.

š **Duhovniške spremembe v lavalnski škofiji**. Dne 1. maja bo na župnijo Teharje pri Celju slovesno inštaliran č. g. Ivan Čemažar, dozdaj tamošnji kaplan; na župnijo Sv. Rupert nad Laškim trgovom pa č. g. J. Gašparič. Prestavljeni so s prvim majem sledeči gg. kaplani: J. Razbornik iz Šmartina na Pohorju v Teharje; P. Jurak iz Galicije v Ljubno v Savinjski dolini; J. Horják iz Št. Ruperta nad Laškim v Galicijo, Ivan Schiller iz Ljubnega v Dol pri Hrastniku.

š **Št. Ilj v Slov. goricah**. Danes, dne 26. aprila, se vrši v Št. Ilju v Slov. goricah volitev župana. Izida pričakujemo z negotovo napetostjo. Ali Thaler ali Fišereder.

š **Mladinsko gibanje na Slov. Štajerju**. V nedeljo 24. aprila se je vršila pri Sv. Bolfenku na Kogu izredna slavnost. Dasi ravno liberalni piš iz Središča včasih silovito divja v tem kraju, vprizorjen po liberalnem učiteljstvu, vendar je zabila naša »Slov. kršč. soc. zveza« z mladinskim shodom, ki se je izborna obnesel, mogočno zagozdo v liberalno trdnjavo. Predpoldne se je vršila krasna mladinska slavnost v cerkvi, kjer je dr. Hohnjec iz Maribora kaj lepo opisoval lastnosti slehernega mladika. Popoldne pa se je ustanovila dekliska in mladinska zveza. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano. Prišli so tudi liberalci, a bili so lepo mirni. Naše vrste korakajo naprej!

š **Poroka**. Iz Pišec poročajo, da se je poročil ondodni učitelj g. Ferdo Kokot z gđco Erno Bradaška, učiteljico istoam.

š **Ženo povozil vlak**. Na kolodvoru v Hočah je v nedeljo, dne 24. aprila,

zvečer ob 9. uri povozil pujski vlak Genovefo Erlač, ženo železniškega postajnega čuvaja. Ko je stopala iz vlaka, ki se je že premikal, je padla po tiru ter je prišla z nogama pod kolesa. Vlak ji je šel čez noge, a ni znano ali jih je odrezal ali ne. Vlak je baje prenaplo vozil. Nesrečnico so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

š **Smrtina kosa**. Iz Pameč pri Slovenjem gradu se nam piše: »Zelo dolgi in mučni bolezni je umrla v nedeljo, dne 24. t. m., vrla gospodinja Antonija Vrhnjak, soproga župana v Pamečah in vrlega našega pristaša gosp. Ivana Vrhnjak. Rajna zapuščila osem nedoraslih otrok. Pogreb v torek, dne 26. aprila predpoldne. Blagi pokojnici sveti večna luč.

š **Izobraževalno društvo v Rečici v Savinjski dolini** zadnji čas prav izvrstno deluje. V nedeljo 17. t. m. je priredilo dobro uspelo narodno veselico v prostorih gosp. Stiglica. Vrli rečiški fantje so predstavljali igro »Črevljar«, ki je zelo dobro uspela. Domači pevci in mozirski tamburaši so nam nudili s svojimi proizvodi imeniten užitek. Na veselici je bila udeležena skoraj vsa Savinjska dolina.

š **Spodnještajerska osrednja zadruža** za vnovčevanje živine in pospeševanje živinoreje namerava prirediti meseca maja in junija več gospodarskih shodov po celem Slovenskem Štajerju, da tako seznanijo naše živinorejce o skupni prodaji živine. Njen bodoči poslovodja bo kmalu dovršil prakso pri centralni zadrugi vnovčevalnici za živino na Dunaju.

Cerkveni letopis.

c **Sveto leto na sv. Višarjah**. Letos se obhaja na Koroškem 550letnica slavne božje poti M. B. na sv. Višarjah. Leta 1350 so namreč našli visoko na planinah v žabniški fari blizu Trbiža čudodelno podobo M. B., kateri na čast so kmalu sezidali na onem mestu malo cerkvico. Ker so verni kristjani tukaj pogostoma prejemali velike dušne in telesne milosti in ker so se godili tudi čudeži na tem kraju, so romarji od leta do leta v večjem številu prihajali ne le iz Koroške, temveč tudi iz Štajerske, Kranjske in Primorske. Za letošnje leto naznanja knezoškofijski ordinarijat krški v zadnji številki svojega uradnega lista, da je za letošnji jubilej papež Pij X. dne 7. januarja 1910 podelil s posebnim pismom za čas romanja vsem spovednikom na sv. Višarjah posebne pravice, vsem romarjem na sv. Višarje pa popolni odpustek, če opravijo veljavno spoved, vredno prejmejo sveto obhajilo in nekaj malega molijo na papežev namen. Božja pot na sv. Višarje se odpre na dan pred Vnebohodom Kristusovim 4. maja ob 6. uri zvečer z molitvami na čast Boga sv. Duha, lavretanskimi litanijami in blagoslovom z Najsvetejšim; drugi dan bo slovesna služba božja in pridiga. Ves čas božje poti bo pred vsako nedeljo in praznikom po litanijah zvečer slovenska, drugi dan pa po slovesni sveti maši nemška pridiga. Slovesne tridnevnice se bodo obhajale 13., 14. in 15. avgusta za Veliki Šmaren in 6., 7. in 8. septembra za Mali Šmaren. Sveto leto in božja pot na sv. Višarje se konča s roženskransko nedeljo, 2. oktobra, s slovesno službo božjo, pridigo in zahvalno pesmijo. Za letošnje sveto leto bo izšla posebna slovenska knjižica, ki bo obsegala ob kratkem zgodovino božje poti na sv. Višarje in bo dajala romarjem potrebnega pojasnila. Da bodo mogli romarji hitro opraviti spoved in prejeti sveto obhajilo, je knezoškofijski ordinarijat v Celovcu vse potrebno preskrbel. Tudi za telesne potrebe je za romarje vse preskrbljeno.

Pred rojstvom

otrokovim najde mlada mati s SCOTT-ovo EMULZIJO novo moč in z novo močjo svežost življenja. Izredno nagel in vspesen učinek iznenadi in oveseli.

Scott-ova emulzija

je lahko prebavna in prijetnega okusa. Poskus Vas prepriča, kako je Scott-ova emulzija primerna ravno za ta slučaj.

Scott-ova emulzija odpravlja utrujenost pri hranenju, pomnoži hrano in napravi dojenčka čvrstega in zdravega. Scott-ova emulzija velja za neprekosno vzor-emulzijo. 2615

Tudi poleti se jemlje z najboljšim uspehom.

Cena izvirni steklenici 2-50 K. Dobiva se v vseh lekarnah.

Pristna le a to znamko — tri-bičem — in garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja!

30-50 stavb. mizarjev

kršč. soc. organizacije dobi v Sarajevu trajno delo. Poblizja pojasnila daje »Zveza delodajalcev v Bosni in Hercegovini.« kamor naj se naslavljaajo event. dopisi. 1198 3-1

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306-2 m, sred. zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje b. m. v m m	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Predviha v 24 urah v mm
25	9 zveč.	730-5	11-5	brezvetr.	dež	
26	7. zjutr.	732-9	9-1		oblačno	5-1
	2. pop.	732-1	12-3	sr. sever	dež	
Srednja včerašnja temp. 13-1, norm 11-3.						

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 26. aprila.

Pšenica za maj 1910	11-60
Pšenica za okt. 1910	10-40
Rž za okt. 1910	8-18
Oves za maj	7-—
Oves za oktober 1910	6-61
Koruza za maj 1910	5-92
Koruza za julij 1910	5-98
Efektiv: mlačno.	

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob bolezni in smrti našega ljubljene sina, oziroma brata, gospoda

Antona Juvan

tajnika Ciril Metodove podružnice

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so pokojnika v bolezni tolažili in ga spremlili do groba. Posebno se zahvaljujemo gosp. župniku Bercetu, kot zastopniku glavne družbe, gospodom iz Ljubljane kakor tudi domačim prijateljem za zadnjo izkazano ljubav.

Domžale, dne 25. aprila 1910.

žalujoči ostali.

Zahvala.

Kranjska hranilnica je o priliki letošnjega občnega zbora nakazala ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu prispevek 500 K. Izvršujoč svojo prijetno dolžnost se v imenu društva za plemeniti in izdatni dar najtoplejšo zahvaljujeva in obenem prosiva še nadaljnje naklonjenosti. 1221

V Ljubljani, dne 26. aprila 1910.

Fran Barle, blagajnik.

Ludovik Stricel, načelnik.

Išče se restavrater

za večji hotel na Gorenjskem pod jako ugodnimi pogoji. Ponudbe do 10. majnika t. l. na 1217

Tourist office v Ljubljani Miklošičeva cesta.

Proda se zaradi pre-selitve več pohištva

na Jurčičevem trgu štev. 2, I. nadstr. levo. 1212 1-1

Mladenič

ponudbe na župni urad v Ajdovščini, Goriško. 1218 4-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeč) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 667 100-1

Varstvena znamka.

Köhlerjeva cementna strešna opeka

644 16 1

je trpežnejša in cenejša kot vsaka druga opeka. — V zalogi jo ima v poljubnih množinah izdelovatelj

IVAN JELACIN, LJUBLJANA

Zahtevajte cenik!

Ravnotam vedno velika zaloga Portland-cementa.

Posteljno vlago

odstrani zamačeno takoj! Slovita priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata poznati. Knjižico pošlje zastoj: Zavod »Sanitas« Velburg P 347 Bavarsko. 284 31

512

Sikneno in moderno blago za moške obleke v največji izbiri priporočila po ugodni ceni

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5. Obstoje trdke čez 40 let!

Apno priznana najboljša uršje priporočila

: **Franc Weinberger** : apnenice v Zagorju ob Savi.

Več natakaric

se sprejme takoj 1160 v hotelu »Tivoli«

Tri žlice

železnatega vina lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, vsebujejo množino železa, ki jo mora zavžiti odrasli človek vsak dan, ako njegov organizem potrebuje železa, v nasprotju z drugimi izdelki, ki vsebujejo le tako množino železa, ki se dokazano nahaja v vsakem namiznem vinu, in torej nimajo nikake medicinske vrednosti. Politer-ska steklenica 2 K.

Lepa stanovanja!

Več lepih stanovanj obstoječih iz dveh do štirih sob v solnčnati legi, se odda za avgust-termin na Friškovicu, Prisojna ulica št. 3, v hiši gosp. Hinko Privška zraven kapele. 1191 3-1

Gostilničarske hčere

ki imajo veselje do kuhanja, imajo najlepšo priliko izuriti se brezplačno v kuharstvo. Pouk se vrši pod nadzorstvom kuharskega nadzornika, ki je nadzoroval v gostilniški šoli na Bledu. 1161

Priglasite se v hotelu »Tivoli« v Ljubljani.

Velik zaslužek!

Ker popolnoma opustim trgovino, prodam za lastno ceno z 20% popusta razno galanterijsko, konfekcijsko in manufakturno blago.

V zalogi je 5000 — 6000 K. Prodajam le raditega, ker moram že 30. aprila prostor zapustiti. Leopold Zore, Javornik Gorenjsko. 1204 1